

České vysoké učení technické v Praze

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA

INFORMAČNÍ A PUBLIKAČNÍ STRATEGIE MLADÝCH VĚDCŮ

Iva Adlerová, Lenka Němečková, Marta Machytková

Vědeckovýzkumný cyklus

- ▶ Vzájemné propojení vlastní výzkumné práce + informačního prostředí + finančně podpořené výzkumné infrastruktury + publikování výsledků výzkumu:
 - ⇒ získané poznatky vstupují znovu do výzkumného cyklu, jsou základem dalšího zkoumání,
 - ⇒ uplatňují se v mnoha průmyslových, medicínských i dalších oborech.

Vědeckovýzkumný cyklus

- ▶ Finanční podpora =?= investice – systém přidělování na základě hodnocení práce vědce nebo vědeckého pracoviště.
- ▶ Měřítko úspěšnosti a produktivity vědecké práce ⇒ nejčastěji dobře dostupné a kalkulatelné výstupy, tj. vědecké publikace.
 - ⇒ Snaha o co největší počet publikovaných článků ve sledovaném období, co nejvyšší hodnocení,
 - ⇒ různé strategie vedoucí k přežití.

„Tajemství úspěchu je ve třech slovech:“

„Work – finish – publish“

(Michael Faraday, 1874)

„Work – finish – publish - - - or perish“

„? – publish or perish“

(doi: [10.1172/JCI36371](https://doi.org/10.1172/JCI36371))

Specifika univerzitního prostředí

- ▶ Propojuje intenzivní vědeckovýzkumnou práci s prací pedagogickou,
- ▶ akademický pracovník nese dvojí srovnatelně důležité poslání, plynoucí z jeho výzkumné a pedagogické práce:
 - ⇒ vlastní vědecká práce, výzkum, často celoživotní téma ⇒ nutnost splnit skutečná i formální kritéria vědecké úspěšnosti,
 - ⇒ úkol vést a vychovávat mladé začínající vědce, kteří mají minimální zkušenosti i minimální vědeckou historii.

„Verba docent, exempla trahunt.“

- ▶ Mladí vědečtí pracovníci:

- ⇒ získávají znalosti a zkušenosti ve svém oboru,

- ⇒ vytvářejí si v průběhu celého studia na univerzitě profesní návyky,

- ⇒ přejímají oborové zvyklosti, které jsou v různých oborech významně odlišné,

- ⇒ jsou ovlivňováni svými vzory, se kterými se porovnávají a od kterých se učí.

- ▶ Toto vše ovlivňuje i hledání vlastních morálních hranic mladých vědců.

Specifika univerzitního prostředí ?

„Průzkum mínění studentů prvních ročníků vysokých škol potvrzuje to, co už nějakou dobu prohlašují profesori a ostatní pracovníci škol – že studenti jsou stále lhostejnější a pohlížejí na vysokoškolské vzdělání stále méně jako na příležitost k rozvinutí svého ducha a stále více jako na prostředek k tomu, jak docílit vyššího příjmu.“

The New York Times, 11. ledna 1998
(podle Bly, R.: ISBN 80-7203-429-4)

Specifika univerzitního prostředí !

Univerzita je produktivním inspirujícím živým prostředím, přináší impulsy pro pokrok vědy a rozvoje poznání a současně vychovává osobnosti, které mají potenciál tyto impulsy dále rozvíjet:

- ▶ Renomovaní vědci – zkušenosti, znalosti, výsledky, kontakty.
- ▶ Mladí vědci – myšlení nezatížené rutinou, nápady, kreativní řešení.

⇒ Důraz i na ochranu intelektuálního vlastnictví univerzity.

Role univerzitní knihovny

- ⇒ poskytuje informační služby
 - ⇒ poskytuje podporu ve všech krocích vědeckovýzkumného cyklu,
 - ⇒ vytváří inspirativní zázemí, tvůrčí prostředí,
 - ⇒ je součástí živé, komunikující a spolupracující univerzity,
-
- ⇒ **je nezastupitelná oproti jiným typům knihoven při výchově a podpoře mladých vědců, zejména při formování jejich informačního a publikačního chování.**

Ústřední knihovna ČVUT

- ▶ kromě všech svých aktivit se zaměřuje i na podporu mladých vědců – začínajících autorů,
- ▶ pravidelně realizuje vzdělávací kurzy pro doktorandy jejichž součástí jsou i informace o publikování vědeckých článků,
- ▶ na základě zpětné vazby aktualizuje obsah a zaměření kurzu podle potřeb studentů
⇒ nejčastější – praktické otázky týkající se typicky výběru časopisu, psaní a přípravy příspěvku, průběhu a pravidel recenzního řízení, citačních stylů nebo ochrany autorských práv,
- ▶ nabízí možnost individuálních konzultací k širokému spektru témat, se kterými se mohou ve výzkumném i publikačním cyklu setkat.

<http://www.knihovna.cvut.cz/>

Ústřední knihovna ČVUT / redakce vědeckých časopisů

- ▶ Přímá možnost pro ověření nabytých vědomostí v praxi: publikace vědeckých výstupů prostřednictvím redakce dvou recenzovaných časopisů, která je součástí knihovny,
- ▶ standardní nároky na kvalitu zasílaných příspěvků i průběh recenzního řízení,
- ▶ otevřený a vstřícný přístup během celého procesu, od podání příspěvku, přes recenzní řízení, zpracování recenzní posudků, od preprintu přes proofreading až po publikaci vydavatelské verze příspěvku.

Ústřední knihovna ČVUT / redakce vědeckých časopisů

Acta Polytechnica

- ▶ recenzovaný časopis, vychází šestkrát ročně
- ▶ OA, od roku 2011 indexován Scopus, DOAJ, Chemical Abstracts Service

<https://ojs.cvut.cz/ojs/index.php/ap>

Acta Polytechnica CTU Proceedings

- ▶ periodická publikace pro sborníky z konferencí ČVUT, OA, první číslo 2014

<https://ojs.cvut.cz/ojs/index.php/APP>

Ústřední knihovna ČVUT / redakce vědeckých časopisů

- ▶ Publikační standardy:

- ⇒ publikační a redakční platforma Open Journal Systems (OJS) <https://ojs.cvut.cz/ojs/>
- ⇒ jednoznačná identifikace publikace identifikátorem DOI <http://www.crossref.org/>
- ⇒ detekce plagiátorství <http://www.ithenticate.com/>
- ⇒ propojení s jednoznačným identifikátorem autora ORCID <http://orcid.org/>
- ⇒ repozitář Dspace <https://dspace.cvut.cz>

- ▶ Služby a podpora jsou k dispozici i redakcím všech vědeckých periodik vydávaných v rámci ČVUT.

Mladí vědci – začínající autoři

Zpětná vazba prostřednictvím redakce:

- ▶ zkušenosti s formou i obsahem zasílaných příspěvků z různých oborů v rámci univerzity ⇒ přednosti a slabiny studentů v roli začínajících autorů ⇒ přesné zaměření výuky v rámci kurzů,
- ▶ trendy v čase, například vývoj typu a četnosti případů porušení autorské etiky,
- ▶ v širším kontextu má redakce univerzitního časopisu poměrně dobrou představu i o tom, jak jsou mladí vědci připravováni na budoucí vědeckou kariéru, na prezentaci vlastních výsledků na jednotlivých pracovištích v rámci univerzity.

Etické konflikty v průběhu výzkumného a publikačního cyklu

- ▶ Základním pravidlem pro publikování = původnost a pravdivost publikovaných údajů.
- ▶ Odpovědnost autora, ale do jisté míry i editora a vydavatele – „*Fide, sed cui fidas, vide.*“
- ▶ Nejčastější konflikty – „padělání“ dat nebo riskantnější „vynalézání“ dat, která nikdy neexistovala – jsou obtížně odhalitelné i během recenzního řízení.
- ▶ Prohřešky proti vlastní publikační etice – relativně lépe odhalitelné.
- ▶ Specifická kategorie – příspěvky generované počítačem.

<http://www.nature.com/news/publishers-withdraw-more-than-120-gibberish-papers-1.14763>

Nejčastějších deset prohřešků proti publikační etice (iThenticate):

1. Citování sekundárních zdrojů.
2. Citování neplatných zdrojů.
3. Duplikování vlastních publikací.
4. Parafrázování již publikovaného textu.
5. Opětovné použití souboru experimentálních dat pro další publikaci.
6. Replikování publikací.
7. Nepravdivé uvádění spoluautorství.
8. Nekorektní uvedení spolupráce s jiným pracovištěm, zneužití cizích nápadů a publikací.
9. Kopírování částí textů bez uvedení zdroje.
10. Nejzávažnější případ plagiátorství – publikování cizí práce pod svým jménem.

<http://www.ithenticate.com/resources/infographics/types-of-plagiarism-research>

Jiný úhel pohledu

© 2003 The New Yorker Collection
from cartoonbank.com. All rights reserved.

“Go ahead. Don't think of it as plagiarism, think of it as an homage.”

(doi: [10.1172/JCI36371](https://doi.org/10.1172/JCI36371))

Informační a publikační chování začínajících autorů

Typická publikace začínajícího autora, studenta univerzity:

- ▶ velmi často je relativně kvalitní obsah méně kvalitně prezentován – základem publikace je původní soubor experimentálních dat, zpracování nevyzdvihne jeho přínos,
- ▶ chybí podrobná rešerše jako základ projektu a experimentu,
- ▶ chybí porovnání výsledků s aktuálními trendy v oboru,
- ▶ v diskusi není dostatečně kvalitně a důrazně obhájený přínos vlastní práce v porovnání s jinými publikacemi,
- ▶ nedostatečné zpracování citací – forma, autocitace, aktuální informace.

⇒ Ústřední knihovna ČVUT poskytuje autorům veškerou možnou podporu, aby mohli výsledky své vědecké práce skutečně maximálně zhodnotit.

Informační a publikační chování začínajících autorů

Nejčastější prohřešky začínajících autorů proti autorské etice z pohledu tří let práce v redakci univerzitního časopisu:

- ▶ autoři sestavují své články ze starších vlastních publikací nebo z publikací cizích,
- ▶ duplikují publikaci – např. příspěvek z konference jako původní samostatný článek, přestože podepíší prohlášení o původnosti příspěvku,
- ▶ zasílají identický článek do redakcí dvou vědeckých časopisů současně,
- ▶ přebírají data od jiných autorů bez přesného uvedení zdroje, typicky u tabulkových nebo grafických přehledů.

⇒ ÚK ČVUT také nabízí mladým autorům konzultace z oboru autorského práva, protože v některých případech dochází k chybám nezáměrně, z nedostatku zkušeností nebo z nedostatku informací.

Ústřední knihovna ČVUT / redakce vědeckých časopisů

Na základě zkušeností z propojení redakce univerzitního vědeckého časopisu s Ústřední knihovnou ČVUT jednoznačně platí:

- ▶ redakce časopisu znamená v oboru publikační a informační strategie mladých vědeckých pracovníků další funkční propojení knihovny s jejími uživateli,
- ▶ přímá zpětná vazba umožňuje nastavit vzdělávací aktivity knihovny spojené s informační a publikační strategií a psaním vědeckých publikací přesně podle potřeb začínajících autorů,
- ▶ publikujícím autorům umožňuje odborný růst,
- ▶ synergická spolupráce je přínosem pro celou univerzitu.

⇒ Ústřední knihovna ČVUT i v tomto směru naplňuje své specifické a nezastupitelné kompetence univerzitní knihovny jako součásti vzdělávací a výzkumné instituce.

České vysoké učení technické v Praze

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA

Děkujeme Vám za pozornost a přejeme Vám mnoho úspěchů.

Iva Adlerová

<http://orcid.org/0000-0002-6287-9212>, iva.adlerova@cvut.cz

Lenka Němečková

<http://orcid.org/0000-0003-2297-2532>, lenka.nemeckova@cvut.cz

Marta Machytková

<http://orcid.org/0000-0001-6574-106X>, marta.machytkova@cvut.cz

<http://www.knihovna.cvut.cz>